

સતી-નાયકા

નાટકનાં ગાયના

સન્મિત્ર નાટક સમાજ માટે.

સુરત

ધી " રાંદેર " પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં છાપ્યું

સન ૧૯૨૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
ગુજરાત ઔપચારિક-સંગ્રહ
૩૧૬૪

गूजरात विद्यापीठ ग्रंथालय

राज्यान्तर पाठ्याभिरुद्घरण

अनुक्रमिक ३११४ वर्गिक

पुस्तकालय नं. २२२२ गायिका नारदना
गायिका

दिनांक १९८४

પાત્રો

—❦❦❦❦—

• પુરુષ વર્ગ.

ધીરસીંહ—એક રાજા.

પ્રધાન—ધીરસિંહનો.

મણિકાન્ત—પ્રધાનનો પુત્ર તથા ધીરસિંહનો મિત્ર.

ભુલાભટ—એક બ્રાહ્મણ.

ઉસ્તાદ—પ્રેમકળાનો.

ગંભીરસીંહ—ધીરસીંહનો સાળો.

પ્રધાન—ગંભીરસિંહનો.

અડબંગ—એક ગામડીઓ.

મલકોપ—મંગલીનો ધણી.

ભાણિયો—મલકોપનો છોકરો.

સ્ત્રી વર્ગ.

મનોરમા—ધીરસિંહની રાણી.

પ્રેમકળા—એક નાયકા, પાંચગથી ધીરસીંહની બીજી રાણી.

ગંગલી—અડબંગની સ્ત્રી.

મંગલી—ગંગલીની પહેનપણી.

સખી, દાસી, કંચની, નોકર, લસ્કર, વિગેરે.

સતી નાથકા.

અંક ૧ લો.

મંગળાચરણ.

૧

મુત્રધાર—ધર ધ્યાન ધરણીધર, અવનિધર હં ધરાધર,
ધરમ ધુરંધર બૂધર, સર્વસ્વ શક્તિધર શ્રીધર. ધ૦
શંખ ચક્ર ધર મહીધર, પદ્મ ગદાધર કૌસ્તુભ,
લક્ષ્મીસંગ કરણા ધર, શરણું મમ હે પ્રભુ ધર. ધ૦

૨

બાળાઓ—ધન્ય ધરા પર તે સતી સુંદર, શુદ્ધ નિરંતર તેનો ભાવ,
પતિ પર આદર અંતર અંદર, છે શ્રેયસ્કર પૂર્ણ પ્રભાવ. ધ૦
મોહ મળે નહીં આ તન ધનમાં, તત્પર મનમાં,
નિત્ય સત્ય સુખકર સાધનમાં, પ્રકાશતી જનમાં. ધ૦

૩

નટી—તમામ આર્યપત્ની કાયલી દિસે સદાની હા,
અમળા નામ ધરી નીચ ચરિત્રો ચલવે વાહ. ત૦
બાયલા ચાળા કરે વારવાર, પ્રપંચ જાળને પાથરનર,
કાળ અજ્ઞાનથી ભાન ગુમાનથી ભુલવે એ વાહ. ત૦

મનોરમા તથા સખીઓ— ૪

સાહાય થજો શૈલેશ્વર સ્વામી, ધ્યાન ધરણીધર ધરજોજી એ એ એ.
કૃપા કૃપાળુ કરજો બહાલા, બહારે વેગે બહેલા ચઢજોજી એ એ એ. સા૦
ભાવિક બહતો ભવથી તર્પા, ભય ભીડ ભંજન હરજોજી એ એ એ.

૩
 હમાનાથ અરજી અપાળાની, આજે અંતરથી ન વિચરજો એ એ એ.
 વીજળા સુર સળગે પ્રિય જોળ, વાસાવમાં વિસ્તરજો એ એ એ ૬. ૫૫

૫

હું તો જોઇ રહી-તુજ વાટરે, વૃજના વિહારી,
 હું તો હુંદી કાલિંદીને ધાટરે, વૃજના વિહારી,
 આંખડી સમીપ જોઇ મૂરતિ રસીકડી,
 ધૈલી બની તુજ માટરે, વૃજના વિહારી, હું.
 સીતાને સુખથી વર્ષા, વર્ષા બહુ આનંદ,
 રાજ્યારોહણ સમયપર, ફાળ્યો કુબળ ફંદ. આં
 રાજ્યપાટ સર્વ તજ વસ્ત્રા વનવાસમાં,
 દુષ્ટ રાવણે ફસાવી નાખ્યા બહુ ત્રાસમાં,
 આંધી સમુદ્ર પર પાજ, રાક્ષસ હાથે હણ્યા. આં

૬

જુલાબટ—વાહ વાહ હવે તો બટું વિલાસી બનશે, હા બનશે.
 હા બની ઠની વરધોડે ચઢીને ભટાણીને જમ વરશે,
 હા વરશે—વા.

ફેટીન બે ઘોડાની લેશું, બેસીશું તે માથે,
 બંગલે જશું ખાશું પીશું ગાશું ગોરી સાથે,
 આ જુલાબટ તે વાંકા ટેડા ચાલીને રોક કરશે,
 હા કરશે—વા.

૭

મંગલી—મારો નાવલીઓ નાદાન, તેને તો શું કહીએ,
 પરણ્યાની સાથે પ્રીત, રીતથી રહીએ.
 અમે ચાર આહેલી મળી પાણીડાં જમએ,
 સરખે સરખીથી મોજ મળ શું લખએ.
 મારે સાસુઠીનું સાલ, નથુંદ દુઃખ દેહે,
 મારું ભર જોબનનું પુલ, સુકાવી દેહે.

૮

પ્રેમકળા—લગ જયગી, છેલાજી લગ જયગી, નજરીયાં
 લગ જયગી—લગ ૧૦

મેરે ઓ સેઠ જની, પાંડીસી ટોપી મત પહના,
મેરે દિલદાર જની, ખુલ્લો રખો મત સેતો—લગ૦
મેરે ઓ સેઠ જની, દૂગમેં સુરમા મત ડાલો,
મેરે દિલદાર જની, ટેડીસી ચાલ મત ચાલો—લગ૦

૯

આહા કાષ્ઠ કામો પરાયી બંજવો,
નિજ દિલને ભાવે ખોલી બતાવો—આ૦
તડકે તપતાં તરવરો, ધન્ય તમોને નેટ,
પશુ પંખી ને પંથીઓ, આશ્રય લે તમ હેઠ,
તેમ પરને બચાવો, ખોલાવો, હસાલો મેળાવો રિઝાવો—નિ.

૧૦

સો તેરે લીયે જોખન બનાય રખુંગી,
બનાય રખુંગી જમાય રખુંગી—સો૦
સોનેકા ધડવા ઓર ધડવે પે ઝારી યાર,
ગંગાજલ પનીયાં ભરાય રખુંગી—સો૦
પુલો મંગાઉં મેં તુરા બનાઉં યાર,
પુલનકા ગજરા ગુંચાય રખુંગી—સો૦
હારબી પહેના મેંને બંગરીબી પહેની યાર,
બુલ્દેમેં મોતી બુલાય રખુંગી—સો૦
છીટકારી ખુશખો અતરકી હવામેં યાર,
પુલોકી સેજાં બિહાય રખુંગી—સો૦

૧૧

હુલાહટ—ગહન ગતિ ઇશ્વરી, ન પાર કાષ્ઠ પામે,
વિભુકૃતિ વિચારીને, રૂપિ મુની વિરામે—ગ૦
ચાય હુંડાવું હુંડું, એ ન્યાય છે ખરે છે,
પાપ કુબી જાય અંતે, સત્ય તો તરે છે,
રાખજો ભરસો એ, શીખ ધરી બ્યાને—મ૦

૧૨

મંગલી—મને વિના વાંકે ન સતાવોરે નાથજી લાગું તમારે હું પાપ
મલકોપ—તને કહું શું નહટ કનતનીરે તને દેખીને લાગે છે દહાય.મ.

નહી—ઓ સ્વામી હાય, જતાં પીઞ્ચર લગ્ય,

કેમ નારીને તગ્ય, અતિ જુલમ ગણાય—મ૦

મલકોપ—ચૂપ કર કમજત, પહેલી લાત પછી વાત,

મંગલી—શાને પિયુ મારો લાત, જીવ જાય ન ખમાય હાય
હાય હાય—મ૦

૧૩

મનોરમા—માણસ નહીં મમતા તજે, તજે—મા૦

અહંકારમાં મસ્ત બનીને, સદગુણ ઉર નહીં સજે,
ફસે નારીના ફદે પ્રીતે, જુએ કુસંપે મજે, મજે—મા૦
ભલે હોય માંદો પોતે પણ, લોભ જરી નવ તજે,
રૂએ મુરખો જોઇ સગાંને. જુઓ જગતની વજે, વજે
—મા૦

સંપ તણો સંબંધ કરે નહીં, કામ ક્રોધને ભજે,
પડિત જન પ્રીછે સહુ તુજને, એવો જાતે થજે,
થજે—મા૦

૧૪

થયાં સર્વે સખીઓમાં ત્રેષ્ટ તમે,
મન મારું તમેસું રમે—થ૦
એક બીજનાં દિલ મળ્યાનાં,
ચિન્હો પ્રકાશ્યાં તમે ને અમે.—થ૦

૧૫

પ્રેમકળા—મને ચારી દેશે ગિરિધારી રે, પૂઠ પૂરશે પ્રીતે ત્રિપુરારી,
સવરી ઓઢારી તારાબાઘ તારી, રોતીરાખીવિદુર તણી નારી—એ મ૦

મનોરમા—ટેક ને નેક બાઘ રાખી રહેજો તમે, પ્રાણ જતાં
પણ ભારી,

પ્રેમકળા—પાડ માનું આપનો હું, પ્રભુને સોંપી ચિંતા મેં પારી,
એ—મ૦

ગંગાલી—મુખવેલના ચોખા તે સાબલે ઓસાય રે અડખંઝ,
 મવંરીનાં ઘી બોજન જમતેલા જાઓ—મુ૦
 દાદે દેશ જોયારે જાદીએ મુલક જોયારે તો એ,
 એક ના જોયું રે માઈ જગનુરે જોડું—ટેક૦
 આપે પૈસા ખરચ્યા માડીએ રૂપીઆ ખરચ્યા તોએ—એ૦
 કરમે કજોડું ધરને ખહાર વરઝોળું રોજે—એ૦

અડખંઝ તથા ગંગાલી— ૧૭

આવોરે મારી રંગીલી રામા, જાઓ જાઓ
 આવોરે મારી સલુણી શ્યામા.
 શું હસાવો શું રસાવો, આવો આવો જાઓ જાઓ,
 મેલોરે આવા ચાળા નક મા.—આ૦
 ના સતાવો ના રિઆવો, આવો આવો,
 બેટોરે મન ભાવેથી ભામા—આ૦

મનોરમા—કરે કામની શું સંસારે, વારે વારે પતિને સંભારે,
 બધી આળ પંપાળ વિસારે, પતિ રામનું નામ ઉચ્ચારે,
 બલે દાખો બ્રહ્માંડને ભારે, બલે કીપોને તીક્ષ્ણ ધારે—ક.
 દેહ ગેહ શુદ્ધિ નહીં, તૂટી ગઇ જગ પ્રીત,
 ગોરી તો ગાતી ફરે, રસીઆનું રસગીત;
 ખાન પતિનું ને પાન પતિનું, ગાન પતિ શુભતાન
 એક મુકે નહિં ટેક પરોવે, છેક શુણી સુભતાન.—ક.

ધીરસીંહ—

આવી આવી મળી મનમાની હો, ખરે તેની સફળ જીંદગાની—આ૦
 એક કઠાણે પાડે છે નરને, પછી નજર નહીં દેખે અવરને,
 દેહ છટા દીએ દીપાવી હો—ખ૦
 ચંપક વરણી વેણી નિશાળે, વનિતા એવી વસંત કાળે,
 ભાગ્ય થકી મળી મન ભાવી હો—ખ૦

ઓ પ્રીયકર સુંદર રસિક પ્રીતમ રસના સાર છો,
 હૈયા તણા પ્રિય હાર છો, શ્યામ શૃંગાર છો,
 અત્યંત આનંદકાર છો, મોહિત મંગળકાર છો,
 મંગળકારી સમજણ સારી પ્રીત પસારી વાહવા વાહ—ઓ.
 પ્રીતે પૂરણ પવિત્ર પ્યારી, ઓ વહાલા તુજ વડે રૂપાળી,
 માનિની તું મન હરનારી, છપ્પી છપ્પીલા કામણગારી—ઓ.

અંક પહેલો સમાપ્ત.

અંક ૨ જો.

કંચનીઓ:—

૨૧

તક તક મારે નજરીઆં રાય, કાલીસી ઝુલ્ફોમેં છયા લલચાયે. ત૦
એકતો મારે તોરી બાલી ઉમરીઆં, દુઝે મારે જોબનવા રાય,
ત્રીજે મારે તોરી અંગીયાકી બટવા, કયા જાદુ ડારા નજરીયાં રાય. ત૦

૨૨

પ્રેમકળા—નજરીયાં મેરી જાં હે તેરી કટરીઆં,
તેરી કટરીઆં લગી હયે છતીઆં. —ત૦
ગોરા ગોરા યે જાની, ચાંદસા ચહેરા તેરા,
દિખાકે મન હર લીનો સુંદરીઆં. નજરીઆં૦
અજબ લાસાની તેરી, ઝલકે જવાની,
મુજકા પિયારી તેરી હય બતીઆં. નજરીઆં.
તેરી જુદાઇસે જાતી હયે જાન મેરી,
ખેચેનીસે મેરી કટે ન રતીઆં. નજરીઆં.

૨૩

રાજા તોરા નયના લાગે છે આરપારે,
લાગે છે આરપારે, દિવાના દિલદાર રે. રા૦
નયનાકી મારી બની ખીયારી, કોનો લાચારને આધારે. રા૦

૨૪

પ્રધાન—નંદાનંદન આનંદ, બ્રહ્મચારી બ્રહ્માનંદ,
સત્યસ્વરૂપ સચ્ચિદાનંદ, શાનાનંદ પરમાનંદ. નં૦
યોગી કહત અખંડાનંદ. ભોગી કહત અદ્વિપાનંદ,
રોગી કહત ચિંતાનંદ, વંદત જન લિન્નાનંદ. નં૦

૨૫

પ્રેમકળા—પ્યારે તોરે અંગમેં પુલનકી બહાર હય. ખા૦
પુલનકે બાજુબંદ પુલનકે ગજરા,
ઓર સોહે પુલનકા ગલે હાર હય. ખા૦

નેના કમલ ઓર ચહેરા ગુલાબ હય,
ગોરે ગોરે ગાલ સમયા ગુલે અનાર હય.

આ૦

૨૬

નાહી બનશે જી પ્રીતિના મોતીનું મુલ,
મોતીનું મુલ આખી દુનિયા છે કુલ. નાહી૦
હીરા માણેક ને દામ કરોડો,
પ્રીતિના લહેજમાં એ છે વસુલ. નાહી૦
સાગર રસનો છીપ છે દિલની,
પાકે મોતી પાણી ઝરો અતુલ. નાહી૦

૨૭

મણિકાન્ત-ન થાય ને ન નિભે ત્રીજા વિના લગાઈ,
છે ત્રીજું જહાન્નમની ખાઈ. ન૦
સાસુ નણુંદ દીઝર વરવહુની વચ્ચે, વહુના માસી બેન માઈ,
જીરીને ધંધે કૂટણું પ્રમાણો, કે અપરમાની સગાઈ. ન૦
એક પુરૂષ બે બધરીની વચ્ચે, બે પુરૂષ એક બાઈ,
બ્યભિચારી તેમજ પરણ્યાને પ્રત્યે, ને ધરને પાડોસી પિત્રાઈ. ન૦
ચાહે મેળાવે ચાહે છોડાવે, સ્વારથ સત્તાથી લોભાઈ,
મેળાવનાર વળી જાતે છોડાવે, છે ભુંડી સંસારની ભવાઈ. ન૦

પ્રેમકળાની સખીઓ— ૨૮

સાહેલી સંગે મળી સખીને હીંચકે હુલાવો. સા૦
હીંચકે બેસતી શી શોભે રે પ્યારી રંગી,
ખીલી છે જોખન કુલવાડી બહારી રંગી,
ગાલની ઉપરે ગુલાબની લાલી રંગી,
સુકોમળ અંગની બલિહારી છે ન્યારી રંગી,
સહુમાં સરદારી છે, મન હરનારી છે, સખી સુખકારી છે,
હાવભાવે હેતે રિઝાવો. સા૦

૨૯

પ્રેમકળા—આ અમૃત સરોવર બરીયું મારા હંસલાને કાજ,
એ રે હંસલા ત્રિણ નહી કાઈ અમૃતરસ પીનાર, આ૦

અવસર આવે રિઝાવશું, માનીતા હંસરાજ,
નેહ થકી તેડાવશું, મુકી મનની લાજ,
ચતુર હંસલો ચારો ચરતાં મોતી મોઘાં જામશે. આ૦

૩૦

આજ પ્રીતમને પ્રેમેથી હીંચકે હુલાવું,
હીંચો હીંચો પ્રેમરાજ, હીંચો ધીરસીંહ રાજ હાં રે. આ૦
ખીલી છે પુલવાડી, આસોપાલવની ઝાડી,
આંખાની ઘટા ઘાડી, કુદરતની ખુશી ન્યારી હાં રે. આ૦

૩૧

ધીરસીંહ—ખરેખર પ્રેમમાં તમારો ગુન્હેમાર હું છું,
પણ માયા પ્રભુની આગળે લાચાર હું છું. ખ૦
ન જાણું રોગ કેણુ વ્યાપીયો બિમાર હું છું,
ચાહે તે શિક્ષા કરો, પૂર્ણ તલબગાર હું છું. ખ૦

૩૨

મનોરમા—સ-તા સુખ તે વધે સ્ત્રી એકનાં, બીજી કરે કેમ
ક્ષમા-સ૦

હૃદ આ તો થઇ જમાનો પલટયો,
નરની મતિ ગઈ ભવ આ બગડયો,
સ્ત્રીની આ ગત થાય, માઈં કાળજી કપાય,
આવવા દે અરે અહીંઆં એ ગોલી,
ભાંડું માઈં હું રાંડને રાળી રાળી,
મારેથી ઉપરી થવા જાય શું જરી,
સતાવું સંતાપું બીવરાવું ને રડાવું. સ૦

૩૩

મંગલી—પટેલે પટલજી કાઢી મેલીરે મેવલા,
મલકોપે મંગલી કાઢી મેલી રે મેવલા.
માથે છે ટોપલો ને કેડે છે છોકરો ને,
ચાલી તે ઉભી બજાર રે મેવલા.
ખાધ ખુંદીને થઇ જડી રે મેવલા,
પહેલા વેતરની જાણે પાડી રે મેવલા.—માથે૦

મંગલી ગંગલી અડખંગ ને લાણીયો—

મને મારી મુઆએ હું મરી જ ગઇ.—મ૦

કમર લચકાઇ ગયે વાંસો તીરાઇ મારી જાતી બીડાઇ,

તોએ આરત મુઆની ન પૂરી થઇ—મ૦

એનો જીવ ગભરાન, મારો જીવ ઉડી જાય ક્યારે ઠાઠડી
તારી જાય,

કે રાંડ હું લઉં તારાં જાજીઆં જઇ—મ૦

તારી કેડ મરડાઇ, તારી ડોક તરડાઇ, ગયું કલેજી કરડાઇ,

તોએ આરત આપાની ન પૂરી થઇ—મ૦

પ્રેમકળાની સખીઓ - સૂરજ ઉગ્યા રે કેવડીઆની પણુછે,

કે વહાણેલાં લલાં વાયાં રે—સ૦

સૂતા જાગો રે વાસુદેવના નંદ—કે

તમ જાગે રે જાગે સહુ દેવ.—કે૦

લેજો લેજો રે તમે પીતળ લોટા—કે૦

દાતણુ કરજો રે તુળસીજીને ક્યારે—કે૦

મુખ લહોજો રે પામરીઓને છોડે—કે૦

છોરી પહેલું મંગળ વરતાય, શોભા ધણેરીરે,

ત્યાંતો વર કન્યા લગન લેવાય—શો૦

છોરી ખીજી મંગળ વરતાય—શો. ત્યાંતો ગવરીનાં દાન અપાય—શો.

છોરી ત્રીજી મંગળ વરતાય—શો. ત્યાંતો કન્યાનાં દાન દેવાય—શો.

છોરી ચોથું મંગળ વરતાય—શો. હવે ગઇ પરાયે ગોત્ર—શો.

દાદાના ખોડલીઆ કેમ મેલ્યા

પ્રેમકળા બાધરે, આધેરા કુંગર તમને વહાલેરા લાગ્યા.

વહાલેરા લાગ્યા તમને વહાલેરા લાગ્યા,

સ્વામીની સોડે જઇને બેઠાં—પ્રે૦

અંક ખીજો સમાપ્ત.

અંક ૩ બી.

ધિરસીંહ તથા મનોરમા—૩૮

રંગીલી રસીલી છપ્પીલી રે બાલી,
ગૌર વર્ણુ નવોદા આશું પ્રીતિની રીતિ,
જાઓ સતાવો ન શીદને યોલાવો,
દિલગીરી છે અમને, તેમાં શું છે તમને,
કારણ શું છે કહોને—૨૦

૩૯

મણિકાન્ત—હેજ દુનીયા દગાકી બાજી
દગાકી બાજી, ભુટોંકી સાજી.—હે૦
બાહીર ક્ષંદર બીતર શુરી,
છુરી છુપાવત તાજી, પ્રપંચી પાજી—હે૦
ઝુકતી મદમેં દરદમ ચાહારી,
ઝુકાનેવાલા જહાજી, મસ્ત મીઝજી—હે૦
ઝોરકું દગતી આપ દગાતી,
હરામમેં નિત રાજી, રંજ રીવાજી—હે૦

૪૦

કંચનીઓ—શુંદાબનમેં આજે મોરી ગલી,
રસીઆ બનમેં આજે મોરી ગલી—૧૦
મોરી ગલીકે લોક યુરે હે, ચરચાબનાવત યુરી મીલિ—૨૦
તુમતો નિપટહો નંદકે લાલા, મેંતો યુવાલન સબસેં ભલી—૨૦

૪૧

ગંગલી મંગલી તથા બાણીઓ—

વાંકાને તાડની તાડી મારા છેલડા, આવ અલબેલડા,
વાંકા તે તાડની તાડીરે લોલ.
અડધાની તાડી મગાવી મારા છેલડા, આવ મારા વેલડા,
ધડીઆમાં ધાલીને લાવીરે લોલ.

નમમ માડી તું દેને ચવાણું, ઉપર ચવાણું,
તતત તાડીતું દેનેરે લોલ.

ખોળામાં બેસીને પીઓ મારા છેલડા, આવ મન મેલડા,
ખાઈ પી રંગરેલ કીજેરે લોલ.

મંગલી મંગલી ને અડબંગ—

મંગલી મફત મલકાય શું.
અડબંગની અલી બની રહે મંગલી, મંગલી ફોકટ પુલાવ શું
મંગળ ફેરા વળી ફરશે આ મંગલી,
નવાં ધરેણાં સજશું રોજ, નવી નવી માણીશું મોજ,
ડહામ તને ચાપુ તને, કોણ અલી તુંજ અલી.
કોણ અલી મંગલી, શું કહે રે મંગલી,
આમાં છે એની લુચ્ચાઈ, આપણને એ બનાવે બાઈ.
જેવું કહે તને તેવું એ કહે મને, બે મળીને એની
કુંદી કરીએ,
અડબંગે તો ખુબ કરી, બે વાંદરીઓ લડી મરી,
ધોખીનો કુતરો ક્યાં યન ઠરે, બે ધરનો પરાણો જૂબે મરે.

પ્રેમકળા તથા ધીરસોહ—૪૩

ઘેલી ચમ્પુ રસીલા પિયુ હું આનંદ આનંદથી,
મારા વહાલાના મેળાપથી, એ હૈયાતણા હારથી—ધે.
આ અવસર છે અમુલ્ય આજે આવો હેત કરી,
એવા અવસર હજાર આવે જાણું ફરી ફરી,
ના ના તે નહી બનશે—એ એ એ. ધે.
રસ ભરી હું કળા છું ખીલી રસ દ્યોરે રસીલા ઝીલી,
હવે વહાલી મુકું ના વહીલી એ એ એ—ધે.
આવો ત્યારે અલિંગન આપો શું શરમાતા નથી.
ઠીક, બદલો તો ઠીક વાળ્યો,
શરમાવો ના શાણા સલુણા દ્યો લાખેણો લહાવો આ
દિલદારથી—ધે.

૪૪

મનોરમાં—પિયુ પાછા કદિ નહીં પડજો રે, શત્રુ

દડજો—પિં

સિંહ સમાન શૂરા પિયુ મારા, અનલદળમાં તૂટી

પડજો રે—શૃ

અસિ મહીને હસ્ત તમારે, અતિ બળથી યુધ્ધ

કરજો રે,—શૃ

પગ પાછો નવ દેશો દળમાં, ક્ષત્રી તણે ટેક

ચઢજો રે—શૃ

૪૫

ધીરસીંહ તથા પ્રેમકળા—

દુશ્મન હિડાવું જંગ મચાવું, રંગ જમાવું હું રણમાં,
જમ બળદળમાં લમ અસિ કરમાં, રંગ જમાવું હું રણમાં.
જશે પાપી છટકી પાહું પટકી, નભ નગ મારું મગ મગમાં,
હું રથળ રથળમાં કળ બળ છળમાં, રંગ જમાવું
હું રણમાં.

૪૬

ગંભીરસીંહ તથા લશ્કર—

આજે વાળો વેર દુશ્મન ઝેરથી સંહારી નાખો,
કેર સહુ ઠેર કાપો દુશ્મન દળનો સમુદ આખો.
જેર બસ જેર થઇને પડશે શત્રુ પ્રતાપ જાંખો,
લહેર બસ લહેર ગંભીરસીંહની જય જય લાખો—આ.

પ્રેમ કળા તથા લશ્કર— ૪૭

શરવીર મારા બહાદુરો, કાઢો ઝટ તલવારો,
શ્વાન સરીખાં લસી રણાં છે, આ શતરૂને મારો. શૃ
ધાઓ ધાઓ શું જોઇ રણાં છે, રણતુર ઝટ વગડાવો,
અનલદળ આ મન સમજ સહુ, સિંહરૂપ થઇ જાઓ. શૃ
ખડગ ચલાવો ખતેથી ને, વીર હાય પરખાવો,
જગદીશ્વરતું સ્મરણ કરીને, વિજયધ્વજ ફરકાવો. શૃ

૬-

૪૮

યા હું રાજ આજ છું, આભારી આપનો અતિ,
 માશી તણો મહોતાજ છું, કળી ન આપની ગતિ. થ૦
 વ્હાલમાં કાધું વેર મેં, હાથ ધરી શ્વમશેર મેં,
 રેડયું અમૃતમાં ઝેર મેં, મુઝાઇ છે મારી મતિ. થ૦

૪૯

લશકરે—નમીએ નાથ નિરંજન દેવા,
 શુદ્ધ ચિ-તે કરીએ તુજ સેવા. ન૦
 શાન્તિ સ્થાપે તું માનવ મનમાં,
 પાપને કાપી ભાવ દે જનમાં,
 ઇશ્વ કૃપાથી દુખ દુર થાય,
 માગીએ મળી તારી કૃપાય,
 જન્મ સફળ કરી લેવા. ન૦

મનોરમા—

૫૦

જન ભૂલ્યા જ્યાંથી જાણો રે, ત્યાંથી ફરીને ગણવું,
 ભણતર ભણવાનું જાણો રે, એજ ખરું છે ભણવું. જ૦
 જન ભૂલે (૨) દુનિયામાંહી, સહુએ છે ડોકર ખાઇ,
 પણ ડાહ્યાએ તો ડરવું રે. ત્યાંથી૦
 સુધરતાં નીચું નથી રે, શરાતું છે કામ,
 એકની બે થાયે નહીં રે, અટકે ભૂલ તમામ. જ૦

૫૧

સ્રીઓ—જીરે આજ આનંદ દિન ઉગીઓ,

હું તો જાવું મારા વ્હાલાની વાટ,

વાલમ ધેર આવશે.

ટેક૦

હું તો શેરી વળાવીને સજ કરું, પથરાવું લીલા પીળા પાટ. વ્હા૦
 હું તો કેશર છાટું રે જાંટણાં, બાંધું લીલુડાં તોરણ દ્વાર, વ્હા૦
 હું તો થાળ ભરાંવું રે મોતીડે, રાંધું શેવ શારો ને કંસાર. વ્હા૦

૫૨

પ્રેમકળા—હતીજ શાય દેશની, બની તે બાઇ હું,

નિહાળો નગરશેઠની, કુંવારી બાઇ હું.

૬૦

કાંકણ તણી તે શોધનારી રંક આળ.
વદી જે વેણુ ધસ કૃપાએ, પળવાવાળી હ

સર્વ પાત્રો—

૫૩

રે સુંદર મનહર સુખકર દુખહર ધન્ય ધન્ય દિન આ. રે૦
તનના મનના વનના સહુ દુરિત દુર થયાં,
ભયથી જે ભારી, કષ્ટ રે કારી, ઇશ ઓવારી,
નાખ્યાં તેં ટાળી, લીધા ઊગારી, અમને ભલા. રે૦
પાપ અમાપ અરે કિરતાર, આપ આ વાર નિવોરી દીધાં,
ઉપકારી કર્યાં, સુઆર્ય દેશને કરો હવે શૌર્ય દેશ હા. રે૦

